

VI KVINNOR

Nr 5

LÄS i
detta nummer:

Den andra Stockholms-
appellen

Ensam mor

Dagens Erk och Maja
behöver inte förköpa
sej

I mors ställe

Två diktare om sina
mödrar

Hur är det med mors
hjälpredor nu för
tiden?

Lortvattnet

Novell, dikter, barnsida,
tips för köket, kors-
ord m. m.

OMSLAGSBILDEN:

Blommor till Mors
Dag...

Årg. 11 - 1959 - 60 öre

Mors Dag

Året har 365 dagar. En av dem, sista söndagen i maj, har upphöjts till »Mors Dag». Vem som fann på det vet vi inte, men vi utgår ifrån att det var någon med högt utvecklade affärssinne, som begrep vad man med hjälp av en smart reklam kunde få ut av en sån sak. Det skulle vara intressant att veta hur mycket landets konditorier, blomsterbutiker och varuhus förtjänar på Mors dag? Att det inte är småsmulor är säkert.

Vi i Sverige är inte ensamma om Mors dag. I en rad andra länder firas den också. Om vi inte misstar oss även i förbundsrepubliken Schweiz, en av de nio stater på vårt klot där man ännu inte befunnit mor värdig att få vara med och rösta när det är val.

Visst är väl varje mamma glad och rörd när hennes lilla unge kommer med en egenhändigt hopplockad vårbukett eller har plitat ihop ett gratulationskort med blomst och solar.

Men när man ser ståhejet kring Mors dag: strump- och nattlinnesannonserna med pinuppbilder i dagstidningarna och ordet MOR i guld och rött i så gott som vartenda butiksfönster, då ville man skrika: Ge mor hennes rätt i stället!

Vad är det för ordning att mor ska ha sämre betalt för sitt arbete än far bara därför att hon är just mor och kvinna? Och varför tar man i vardagslag så lite hänsyn till mor och hennes uppgifter att det är så gott som lögn för henne att få tag i ett arbete på deltid fast omsorgen om barnen gör det svårt för henne att vara borta hela dagarna från dem? Det är tiotusentals mammor som skulle vara själaglada om deras småttingar finge vara i lekskola några timmar om dagen — men det finns inte platser för dem. Och varför i all fridens dar är det så natur-

Den andra Stockholmsappellen 1 sept. kampdag mot kriget

I SAMBAND MED 10-ÅRS DAGEN av sin tillblivelse höll Världsfredsrådet möte i Stockholm den 8—13 maj. I ett upprop som riktar sig till alla världens folk föreslog mötet en världsomfattande kampanj kring kravet om en toppkonferens mellan stormakterna för att få slut på det kalla kriget. *Gör den 1 september, 20-årsdagen av det andra världskrigets utbrott, till en internationell kampdag mot kriget*, uppmanade Världsfredsrådet.

»Må denna nya kampanj bli en folkens stora omröstning och ett uttryck för deras önskan att förhindra ett nytt förhärjande krig. Må folken i samarbete göra slut på det kalla kriget och låta de fredliga förhandlingarnas, samarbetets och vänskapens anda triumfera för mänsklighetens lycka.» slutade uppropet.

Det var många kvinnor som deltog i Världsfredsrådets möte. I ett särskilt upprop vände de sig till kvinnorna i alla länder och uppmanade dem att delta i kampanjen. I uppropet heter det:

»Besjälade av en varm fredsvilja, av kärlek till livet och mänskligheten, har vi kvinnor från de europeiska länderna, från USA och Australien, från de sydamerikanska länderna och från Asien och Afrika samman med alla deltagarna i Världsfredsrådets möte i Stockholm beslutat vända oss till alla folk och uppfordra dem att delta i en kampanj för internationell avspänning och förhandlingar.

Kvinnor! Mödrar! Delta i denna kampanj! Förenera era krafter för att avlägsna krigsfaran, för att få slut på atomvapenproven och få till stånd ett förbud mot dessa fruktansvärda vapen!

Låt oss göra allt som står i vår förmåga för att denna kampanj skall bli en folkens stora omröstning. Vi vill freden, vi vill förståelse mellan folken. Våra röster måste bli samfälliga, de måste höras av regeringscheferna, de som är ansvariga för världens öden, så att deras handlingar kommer att överensstämma med folkens vilja.

ligt att snegla åt mammornas hushållskassor när staten behöver mera pengar? Det finns väl fetare kassor att ta av!

Det talar så mycket vackert om kvinnan och modern. Men se på vårt näringsliv. I stora delar av landet finns det inte en chans för mor att få ett arbete utanför hemmet, hur väl hon och barnen än skulle behöva den inkomst ett sånt kunde ge. Man har helt enkelt glömt bort henne!

Ska vi ha svenska atomvapen? Den frågan diskuteras högljutt — av herrar. Men ingen bland de som makten haver tycks ha kommit på tanken att fråga MOR vad hon tyc-

ker. Det skulle kunna ske exempelvis genom en folkomröstning, där landets mödrar fick tillfälle att säga sin mening om ett problem som sett i sitt stora sammanhang gäller liv eller död för deras barn och efterkommande — kanske i all evighet.

Barnens blombuketter är välkomna. Men låt oss slippa det andra tramset. Det är inte vackra ord en dag om året mödrarna behöver — det är förståelse för deras uppgift, verklig vilja att underlätta den, upphävande av den orättvisa som lön efter kön innebär och respekt för deras krav på en värld i fred och att atomkraften endast skall användas för fredliga ändamål.

Dagens Erk och Maja behöver ej förköpa sig

I samarbete med Svensk Byggtjänst visar Statens konsumentinstitut en utställning kring ämnet **Bostaden**. Där kan de unga som sätter bo — och de äldre som planerar nyanskaffningar — få verkligt sakkunniga råd, säger vår medarbetare **Birgit Öhrn**, som besökt utställningen och här berättar om den.

Visst är det underbart att äntligen, efter långa och längtansfyllda år av bostadsköande, få hyreskontrakt och nyckel till den skinande nya lägenheten! Den lycka som moderna tiders Erk och Maja känner är obeskrivlig och grumlas endast av det faktum att den efterträdde nyckeln till att börja med öppnar dörren till en ekande, tom våning. Nu börjar möbleringsbestyren och budgetkalkylen, nu vidtar den besvärliga proceduren att omsätta de bostadslösa årens luftiga »hemmadrömmar» i praktiken. Det romantiskt rosenmönstrade sovrummet med jättebred tvåmansäng ryms inte i förortstväan, ofta har familjen hunnit utökas under väntetiden och den pyttelilla spjålsängen för baby förpassar defi-

nitivt Erk och Maja ut i vardagsrummets bäddsoffa.

Så ser vi dem utanför möbelaffärernas skyltfönster, dagens Erkar och Major, tveksamt granskande marknadens förslag till svensk heminredning, modell »trång» — en mångfald modeller och tillverkningar med idel finesser och fördelar i reklamtexten men med nackdelar som man dessvärre inte upptäcker förrän det är försent att ångra sig. Det blir en lång vandring från fönster till fönster, ur och i affär, förbi otaliga talföra försäljare och utställningsvärdinnor innan valet är träffat.

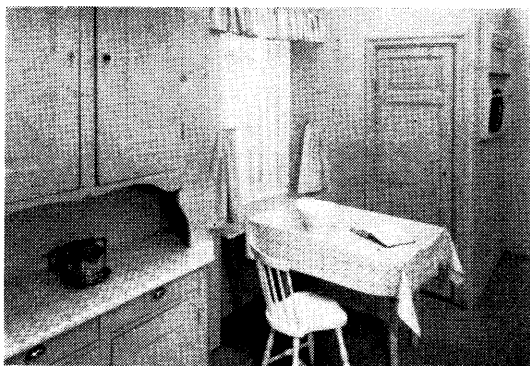
Konsumentinstitutet ger goda råd

Den vandringen kan göras kortare och inköpen under betydligt tryggare former. Erk och Maja går om de är förståndiga raka vägen till Statens Konsumentinstitut, som från och med april kan driva en viktig del av sin utomordentligt upplysande verksamhet i permanenta utställningslokaler i Stockholm. I samarbete med Svensk Byggtjänst visar Konsumentinstitutet en utställning kring ämnet **BOSTADEN**, omfattande bl. a. två fullständigt inredda och utrustade

När man skalar potatis eller spritar ärter ska man kunna sitta utan att hålla armarna i nashöjd under arbetet. Här har man tänkt på den saken — förr såg »beredningsbordet» ut som på bilden längst ner till vänster.

kök försedda med matplatser, illustrerande hur svensk standard för köksinredning bör utnyttjas för att ge trevliga och funktionella arbetsplatser på den genomsnittliga hyreslägenhetens utrymme. I detta avsnitt av bostadsutställningen, som närmast är Byggtjänsts, redovisar byggtjänsten olika förslag till det moderna kökets utformning, exempelvis med hänsyn till om husmor arbetar utom hemmet och använder mindre tid till stormatlagning, bak och konservering och följaktligen har större glädje av ett s. k. kylskafferi än av ett »skräddarsytt» bakskaip och finner det fördelaktigare med en högre

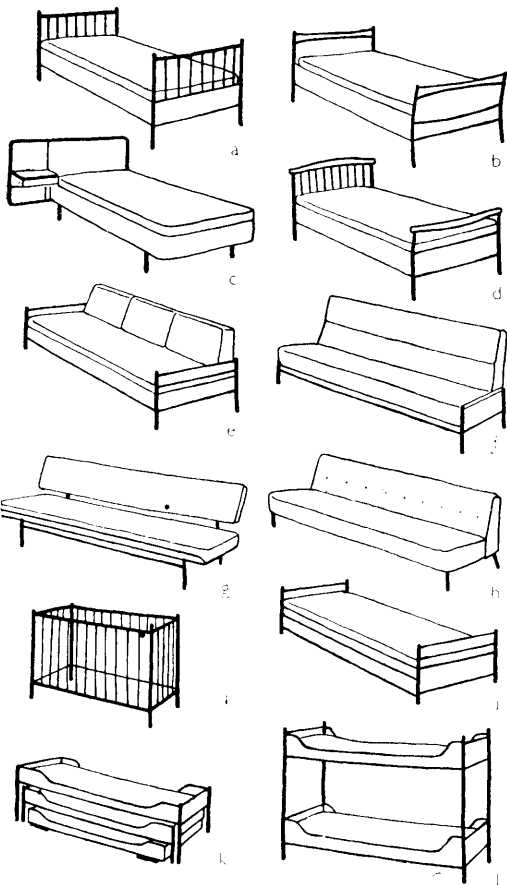
De här två bilderna från Konsumentinstitutets tidigare utställning visar den slående kontrasten mellan 20-talets kök och dagens. Det är inget mindre än en revolution som ägt rum i fråga om köksinredningar. Men inte alltid tar arkitekterna vara på de erfarenheter som Konsumentinstitutet och husmöderna samlat.

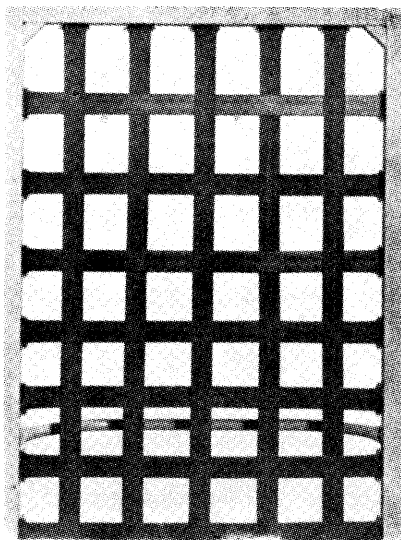
diskbänk, eftersom matberedningen pressas till ett minimum genom livsmedelsindustrins rika sortiment av halvfabrikat.

Bädden

Från byggtställningen går så Erk och Maja vidare till Konsumentinstitutets specialutställning, som fram till oktober grupperats kring temat bädden. Här har materialet arrangerats så att det möter Erk och Maja just där deras funderingar tagit form i frågor som dessa:

Här ett urval av bäddar, bland vilka de översta — a, b, c, d, — är sängar avsedda för sovrum; e, visar säng med sittmöjligheter för vardagsrum; f, liggsöffa med god bädd när ryggens baksida fälls ner — kan också utnyttjas som sittsoffa; g, sittsoffa som kan utnyttjas som tillfällig bädd när man får gäster; h, liggsöffa med bädden förvarad hoprullad bakom ryggstödet, kan också utnyttjas som sittsoffa; i, spjålsäng för småbarn; j, satssäng med inskjuten låda innehållande den ena bädden; k, sats-sängen Tripp-trapp-trull; l, vånings-säng. Bilden är liksom de båda här ovan hämtade från Konsumentinstitutets Köpråd nr 3 — en mycket instruktiv sak om bäddkultur. Den kostar 1:50.

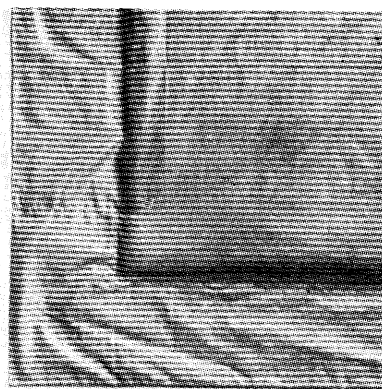

TELAXBOTTEN är fabriksnamnet på den här sängbotten, som består av kraftiga gummiband som är spända såväl mellan ramens kort- som långsidor. Försedd med skumgummimadrass erbjuder den en verkligt god bädd.

Var i bostaden kan bädden bäst placeras? Vilka typer av bäddar finns det att välja emellan? Hur stor del av besparingar och bosättningslån bör anslås till sängutrustningen och hur skall den vara beskaffad för att ge full valuta för pengarna?

Det är förbluffande mycket som Konsumentinstitutet kan svara på i sin utställning, som i sitt blygsamma format ändå ger ett utförligt urval av möbelmarknadens bästa produkter och samtidigt instruktivt och åskådligt visar skillnaden mellan goda och undermåliga varor. Erk och Maja, som känt sig som åsnor mellan skumgummit och vaddmadrassernas hötappar, inser vikten av att rätt kombinera sängbotten och madrass, och sedan de studerat proverna på madrassstoppning och genomlysningarna av täcktyger kommer de inte att inhandla sin sängutrustning utan att först ha begärt den välbehövliga VDN-etiketten och noga bedömt dess varudeklaration.

Erk som är realisten i familjen har rika möjligheter att sätta sig in i den måttsättning av bädden som är genomgående i svensk standard och som syftar till bästa möjliga komfort sett från såväl sov- som möblerings- och städningssynpunkt. Maja är i sin tur mera romantiskt anlagd och lägger stor betydelse vid sängutstyrels utseende: hon får hjälp att välja mel-

Randigt fodral omslutande täcke stoppat i sadelmakareväv. Ofyllda kantvingar för omstoppning. Fodralet är lätt att ta av och tvätta.

lan täcke eller filt och hon studerar naturligtvis med särskilt intresse utställningens redovisning av marknadens många vackra och praktiska maskinsydda lakan och örngott. Visst kan en säng bäddas vackert och bekvämt också med fabriksydd linnetutstyrel, men det gäller att noga studera de maskinsydda eller mönstervävda dekorationernas tvätt- och färghärdighet! Aterigen ett bevis på Konsumentinstitutets kvalitetsupplysande verksamhet!

Utställningen reser ut i landet

Att så här i lugn och ro få anslå några timmar till värdefullt studium i n n a n man sätter kronan i rullning är oskattbart, och självfallet hoppas institutets kunniga och hjälpsamma utställningsvärdinnor på många besök. Man välkomnar inte bara stockholmarna utan givetvis också studiegrupper från andra platser, och till tröst för dem som inte kan besöka utställningen på ort och ställe kan berättas att den så småningom kommer att ambulera ute i landet. Utställningen är tekniskt utformad så att den lätt kan monteras ner och i möbelbuss forslas dit man önskar utnyttja den. Materialet ställs till förfogande av Konsumentinstitutet mot att beställarna ansvarar för transportkostnaderna och utställningen på respektive orter. På så sätt kan alla landets Erkar och Major gratulera Konsumentinstitutet och sig själva till de nya utställningslokalerna, som vi hoppas skall bli centrum för en fortsatt energisk upplysningsverksamhet till nytta för varje familj och hem.

Birgit Öhrn

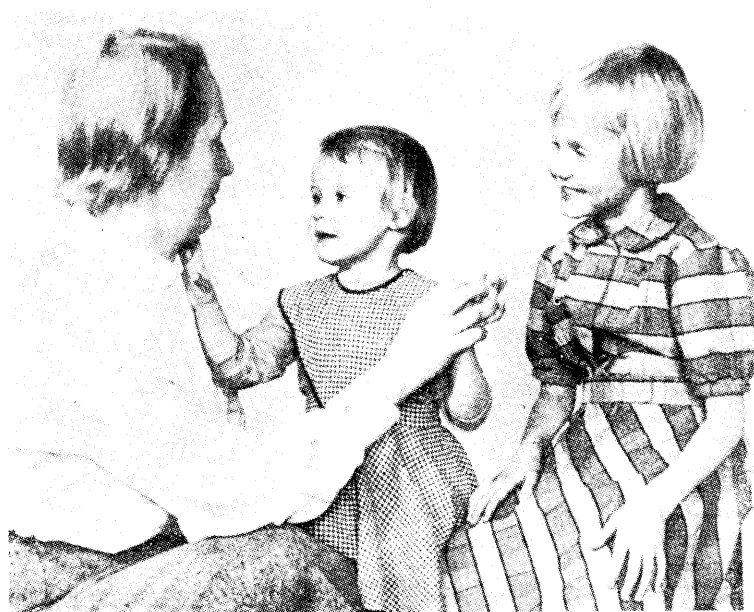
Att bli far är inte svårt, svårt är däremot att vara det, säger ett tyskt ordspråk som rymmer en djup sanning.

Men det går väl an när man är två om uppgiften, två som håller samman och delar ansvaret. Värre är det för den som är ensam.

— Vilka är de svåraste problemen som våra ensamstående mödrar har att brottas med? Vi ställer frågan till inspektör *Doris Holmgren* i Stockholms stads barnavårdsnämnd.

— Bostadsfrågan, svarar fru Holmgren utan en sekunds betänkan- de. Särskilt för de ogifta mödrarna. Därnäst kommer frågan om var de ska göra av barnen medan de själva arbetar och — naturligtvis! — ekonomin. Där har vi de låga kvinnolönerna och det snålt tilltagna bidragsförskottet när fadern inte godvilligt betalar. 60 kr i månaden är vad som ges i bidragsförskott, 2 kronor om dagen som skall vara i stället för den ena förälderns bidrag till ett litet barns försörjning!

Visst tas det i första hand hänsyn till de ensamstående mödrarna och deras barn när det gäller platserna vid daghem och eftermiddagshem.

I regel är det modern som behåller barnen vid skilsmässa. Det händer då och då att det blir fadern som tar hand om dem, men papporna brukar snart tröttna på att vara barnvakter och ensamma bära ansvaret, säger fru Holmgren.

ENSAM MOR

Bristen på bostäder, de låga kvinnolönerna, bidragsförskottets begränsning till 60 kr i månaden och kravet på socionomexamen för barnavårdsmännen — vilket för till att många av dem som har stor erfarenhet på området och ägnar sig utmärkt för detta arbete inte får utföra det — detta är några av de svåraste problemen för de ensamma mödrarna och dem som av samhället sålts att hjälpa dem och deras barn, säger två som vet det mesta om de ensamstående mödrarnas bekymmer: inspektör *Doris Holmgren* och I:a barnavårdsmannen fru *Axelsson* i Stockholms stads barnavårdsnämnd.

Men vi har ju i vissa stadsdelar ännu stor brist på sådana barninstitutioner och det är klart att det försvårar situationen för de ensamma mödrarna.

Vi anför ett par fall ur bekantskapskretsen — det gäller ett par fränskilda mödrar och deras barn — där vi anser att barnavårdsmännen borde uppträtt mera resolut till försvar för mors och barns intressen gentemot betalningsovilliga fäder. Fru Holmgren berättar att varje barnavårdsman i Stockholm har om hand cirka 400 fall, och för detta arbete en lön på ungefär 1.000 kr i månaden. Det är en alltför ringa ersättning för en så krävande uppgift, fastslår inspektör Holmgren och understryker att man här, liksom på många andra områden, tvingas arbeta med alltför liten personal. Det

är omöjligt för en enda person att kunna nöjaktigt tillvarata drygt 400 barns och deras mödrars intressen och hjälpa dem på bästa sätt. När vi begärt förstärkningar för semestertiden har vi fått till svar att under sommaren bör man kunna klara sig med färre krafter. Som om uppgifterna vore mindre under sommarmånaderna då skolorna är stängda! säger fru Holmgren förtrytsamt. Snarare tvärtom!

— Det råder kanske brist på människor med kvalifikationer för en sådan här ömtålig uppgift? säger vi.

— Det är många med stor erfarenhet och med kärlek till detta arbete som inte ens får ett vikariat som barnavårdsman, fast vi som känner dem och deras kvalifikationer har den största tillit till dem. De har arbetat i årtionden med dessa upp-

Vilken mor vill lämna ett sånt här litet knyte ifrån sej? Och ändå är det fortfarande mödrar som måste göra det, ogifta mödrar som inte kan få tag i en bostad åt sej och barnet.

gifter, men därför att de inte har de erforderliga formella kvalifikationerna, d. v. s. inte har socionomexamen, ställs de åt sidan. Det är mycket beklagligt. Den kunskap och de erfarenheter de samlat genom många års arbete som barnavårdsmän i förening med den naturliga fallenhet de har för detta arbete gör dem inte sällan överlägsna de unga socionomerna. Det är nämligen inte bara utbildning och examina som gör en god barnavårdsmän. Till det krävs också hjärta och fallenhet för arbetet. Vi behöver människor som vi i alla situationer kan lita på — men vi får inte anlita dem!

Bostadsfrågan är för de ogifta ensamstående mödrarna det mest brännande problemet, sa inspektör Holmgren. För att få närmare besked om hurdana möjligheterna är vänder vi oss till 1:a barnavårdsmannen, fru Axelsson.

— Första betingelsen för att den ensamstående modern ska kunna ha sitt barn hos sig är att de har en bostad, säger hon. Det är för de unga ogifta mödrarna ofta ett hart när olösligt problem, så ont om bostäder som det är. Den som har sitt föräldrahem i Stockholm kan väl ofta i väntan på bostad få bo med barnet hos föräldrarna, men det är så många, många som kommer från landsorten och många är utlänningar. För att få rätt till en bostad måste de ha varit skrivna i Stockholm i drygt 4 år. På de mödrahem vi har får vistelsen inte överstiga ett år. Kan de efter den tiden inte få hyra något i andra hand måste de åtminstone tills de kan få en bostad lämna barnet ifrån sig.

En sak som vållar bekymmer är att i de s. k. kategorihus som uppförts för ensamstående mödrar — det finns sex sådana hus på Söder, utrustade med daghem och hyggliga bostäder till skaplig hyra — tas en del av utrymmet upp av folk som egentligen inte ska bo där, alltså sådana som inte har minderåriga barn. I en del fall bor där tjänstemän och andra vars ekonomiska situation inte är sådan att de skulle behöva ta dessa billigare och för andra avsedda bostäder i anspråk. Här bör en ändring snarast ske anser både inspektör Doris Holmgren och fru Axelsson.

Dessutom finns det några s. k. fondhus för ensamstående mödrar och deras barn. Medan i kategorihu-

Forts. å sid. 18

J mors ställe

Vi har omkring 38.000 fosterföräldrar i landet och det är stora krav som ställs på dem, säger byråchefen i Socialstyrelsen, Göta Rosén, när vi ber om hennes synpunkter på fosterhemmen och deras uppgift. Göta Rosén är som bekant en ivrig förespråkare för fosterhem i stället för anstalter.

MODERSKAP. MOR. *Hur har inte begreppet genom tiderna förevigats i måleri och litteratur! Barnet vid bröstet och glorian kring moderns panna.*

Men hur många kvinnor finns det inte som aldrig fött ett barn till världen men ändå är goda, riktiga mödrar. Många är de som adopterat barn som behövt ett hem medan många, många andra, fast de varit medvetna om att barnet kanske när som helst kan tas ifrån dem, dock tagit sej an barn och ägnat dem stor kärlek och omsorg därför att barnet behövt det. Ty moderskap är, trots alla klichéer, inte först och främst en biologisk sak utan en hjärtats och förnuftets angelägenhet. Omsorgen om det uppväxande släktet har djup grogrund i varje riktig kvinnas hjärta.

Fostermödrarna? Deras antal är för närvarande omkring 38.000, uppger oss byråchefen i socialstyrelsen Göta Rosén. Men vi behöver många fler, säger hon.

— Varifrån kommer alla dessa barn?

— Det är barn som mist sina föräldrar, det är barn vars mödrar icke vill ha dem och det är barn från debila miljöer, från hem med svåra missförhållanden.

— Det har framkastats att det behövs ett större mått av samarbete mellan de biologiska föräldrarna och fosterföräldrarna. Hur går det att åstadkomma, exempelvis när det gäller barn från alkoholiserade hem?

— Det är oerhört svårt och det är enorma krav som här ställs på fosterföräldrarna. Många gör verkligen berömvärda ansträngningar, men resultaten är inte alltid så glädjande. Jag kan nämna en familj i Norrland som två somrar å rad bjudit mamman till pojken de har hand

Hon är mitt livs skönaste kvinna

Bland deltagarna i Världsfredsradets möte i Stockholm nyligen var också den turkiske diktaren Nazim Hakmet, känd för våra läsare genom några dikter som vi tidigare publicerat. För sin kamp för fred och social rättfärdighet blev han kastad i fängelse, men 1951 lyckades hans folk få honom befriad. Sedan dess lever han i landsflykt.

Vi berättade för honom att snart är det Mors Dag hos oss och bad honom sända en hälsning till svenska mödrar genom att berätta något om sin egen mor. Redan nästa dag fick vi det begärda.

JAG VET INTE om min mor är i livet eller ej. Sedan 8 år lever jag själv borta från mitt fosterland. Hon är åtskilligt över 80 år nu — jag är 57 — men om jag plötsligt får ett brev om att hon dött kommer jag att gråta som ett litet barn.

Som alla barn älskade jag min mor. Henne är jag mer tack skyldig

om på husmorssemester hos sej. Men dessemellan hör mamman inte av sej och, det värsta av allt, pojken har varit märkbart besvärad av moderns besök. Den pojken har för övrigt utvecklats sej mycket bra i sitt fosterhem: han kom från hjälpklass, nu står han med stort A i matematik!

— På tal om hjälpklasser — säger vi — det klagas från mammor med hjälpklassbarn över att alla vägar till yrkesutbildning är stängda för dem som kommer med hjälpklassbetyg. På yrkesskolorna kommer de inte in. Vad ska man göra åt det?

— Jag beklagar varje familj som har ett hjälpklassbarn, svarar Göta Rosén med hetta. Så som det nu är ordnat är det alldeles på tok. Jag har diskuterat den här saken med ansvarigt skolfolk. Man säger att dessa barn inte kan följa med i teorin i skolan. Borde man inte försöka

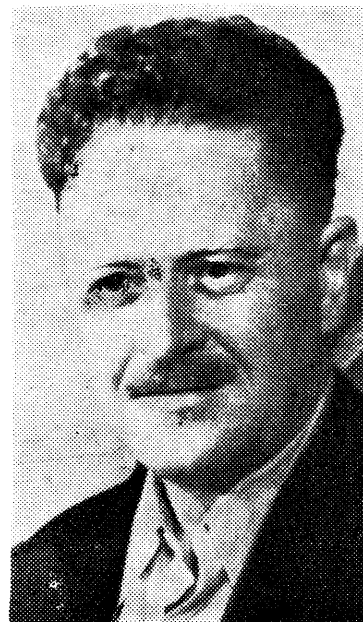
än någon annan. Jag anser i allmänhet att mödrar är viktigare än fäder, trots att jag själv är far. Det förstod jag särskilt djupt när min hustru blev havande, och när hon skulle föda kände jag särskilt starkt min hjälplöshet inför det stora skeende då en ny människa kommer till världen. Sedan bad jag henne att åtminstone tillåta mig att tvätta blöjorna...

Det var min mor som lärde mig älska musiken, inte bara den turkiska men också den europeiska. Hon talade franska och tyska och hon målade. I vårt hem kom det bilder av de stora franska revolutionärerna: Marat, Danton, Robespierre, men också av Napoleon. Även honom tyckte hon om. Och första gången jag hörde Marseljäsens var det hon som spelade den.

Då jag var 14 år blev jag fruktansvärt svartsjuk för min mors skull. Hon var mycket vacker. Hon bar alltid slöja, så som det hövdes en turkinna då, men när hon ibland slog tillbaka slöjan märkte jag att alla mäns ögon följde henne, och

lägga om teorin då? Mitt förslag är att man, åtminstone som en första åtgärd, låter hjälpklassbarnen gå över till normalklass sista skolåret — så de slipper stämpeln hjälpklassbarn i avslutningsbetyget! Detta att alla vägar stängs för dem är för upprörande. Räknar man inte med eftermognad hos hjälpklassbarnen — som hos alla andra barn?! Så som det nu är ordnat blir de en pariasgrupp i samhället — någon sorts slum, och sådan vill vi väl inte skapa. De här barnen kan ofta vara mycket duktiga med sina händer och ha gott förstånd. Jag träffade nyligen en man, intendent vid ett stort industriföretags marketenteri. Det är en ansvarsfull befattning och den är väl avlönad. Skuggan över den mannens liv är att han växte upp på en sinnesslöanstalt. Anledningen var att han är lite sen av sej, talar lång-

Forts. å sid. 9

Nazim Hakmet

häftigt krävde jag att hon skulle betäcka ansiktet igen.

Jag lämnade min mor när hon var 75 år. Ännu då var hon en skönhet. Jag är stolt över min mor, så som jag tror alla barn måste vara stolta över sina mödrar. 1951 — det var första gången i Turkiets historia något sådant hände — gick min mor ut på gatan med ett plakat på vilket det stod: BEFRIA MIN SON! Arbetare och intellektuella samlades kring henne för att försvara henne mot polisen. Hon gick genom de livligast trafikerade gatorna, hejdade människorna och bad om deras namnunderskrifter. Hon var halvblind då — och under tre dagar samlade denna halvblinda kvinna tiotusentals namnunderskrifter. Så även för min frihet måste jag delvis tacka henne.

När vi tog farväl av varandra — det var en tidig morgon och hon visste ingenting men jag visste att vi kanske aldrig mera skulle återse varandra — då försökte hon teckna min bild på ritblocket. Och just sådan står hon inför mig: en nästan blind kvinna som en tidig morgon försöker göra ett porträtt av sin son.

Hon är mitt livs skönaste kvinna som jag aldrig har bedragit.

Nazim Hakmet

Lortvattnet

I svenska naturskyddsföreningens årsbok för 1958 finns en artikel om »Förslummat vatten» av Sigvard Lillieroth. Han säger inledningsvis att »den lort avloppsledningarna vräker ut i våra sjöar och floder uppgår — omräknat till torrs substans — årligen till allra minst 100.000 ton; det skulle behövas ungefär 5.000 godsvagnar, dvs. ett tåg på 50 km:s längd, för att frakta den».

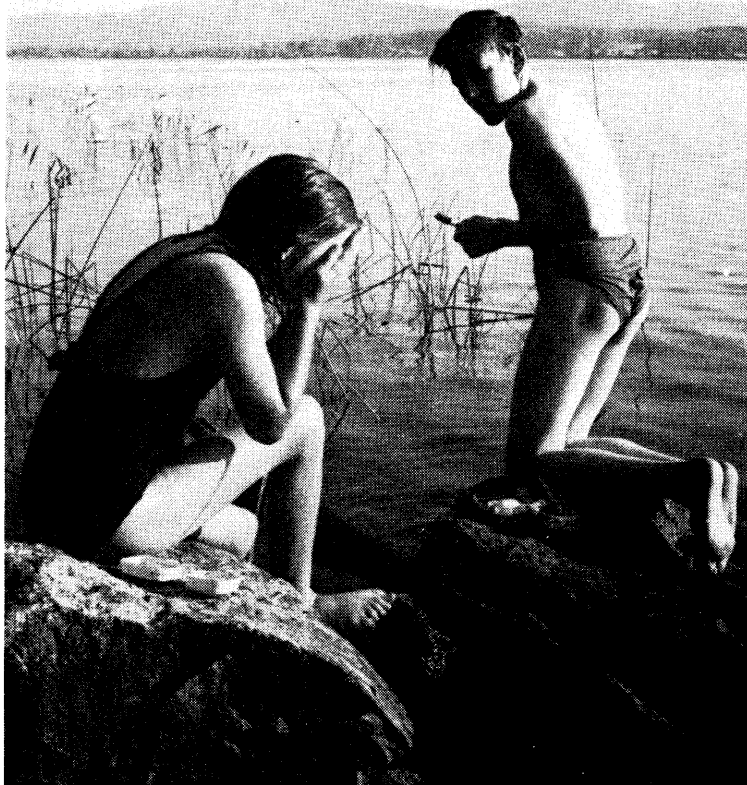
Följden av denna vattenförorening är, som vi vet, att fisken dör ut, att vattnet blir odugligt för kreatur att dricka och för människor att bada i. Det blir också svårare att finna sjöar som duger till dricksvattenkällor för människor.

Föroreningen orsakas främst av industrier såsom pappersbruk och ättiksfabriker m. m. och vidare av vattenklosettens innehåll. I kloakvatten går också stora värden förlore. Man har beräknat att Stockholms kloakvatten är värt 50 miljoner kronor per år, räknat efter priset på konstgödselmedel.

Enligt den reviderade vattenlagen av 1957 är det föreskrivet att allt kloakvatten skall behandlas genom mekanisk slamavskiljning (låggradig rening). Så renat vatten innehåller dock 50 proc. av de organiska föroreningarna och större delen av eventuellt skadliga bakterier. Lagen antyder också att mera långtgående åtgärder ofta är behövliga. Detta betyder att det mekaniskt renade kloakvattnet bör undergå biologisk och därefter kemisk behandling, vilket är dyrt. År 1956 hade endast 15 svenska städer biologisk rening av sitt kloakvatten. Man räknar med att vi behöver bygga reningsverk för minst en miljard kronor.

*

Under de sista åren har nya och delvis billigare reningsmetoder uppfunnits. I en notis från Glumslöv kunde man för en tid sen läsa om hur »lortvattnet borstas i nytt reningsverk». Det är fråga om en tysk-holländsk metod avsedd för samhällen med något tusental invånare, en höggradig rening som ställer sig tämli-

Vattnen kring Stockholm blir mindre och mindre lämpliga för bad; tandborstning ska vi inte tala om i det sammanhanget...

gen billig. Andra metoder siktar på billiga och fullt effektiva reningsverk för enskilda hushåll. En sådan metod som utarbetats vid Ultuna lantbrukshögskola bygger på rening genom att vattnet får passera bäddlådor med sand. En annan metod är avsedd att användas i samband med varje vattenklosett. Man behöver med en speciell klosettstol endast en halv liter vatten (i stället för att ett vatten förbrukar 40—50 liter per person och dygn). Man har plastslangar och en suganordning och för så bort avfallet till en behandlingsstation. Genom att kloakvattnet inte blandas med övrigt avloppsvatten ställer sig hela reningsproblemet billigare. Uppfinnaren, ingenjör Liljendahl, har fått statligt lån för experiment i större skala.

*

Vad kan vi på våra hemorter göra åt denna sak som är så viktig ur hälso- och trevnadssynpunkt? Först och främst ta reda på hur våra kommunala myndigheter har ordnat saken. Sannolikt är alltför litet gjort. Då är här ett viktigt fält för kvinnoorganisationers gemensamma ansträngningar. Låt oss anstränga oss för att få höggradig rening av vårt avloppsvatten på det sätt som bäst

passar vårt större eller mindre samhälle. Om möjligt bör avfallet tas tillvara och utnyttjas. En viktig angelägenhet är också att få fram tvättmedel som inte innehåller fosfat; våra moderna syntetiska tvättmedel fördärvar genom sin fosfathalt efterhand våra vattendrag. Såpa är ofarligt ur den synpunkten. Om ni bor på landet så vänta med att skaffa wc tills en billig reningsmetod blir tillgänglig. Torrklätt är ingen olycka när man inte bor inne i en stad!

Ett nytt och svårt problem är det radioaktiva utfall som ska komma från våra atomenergianläggningar. Det har beräknats att man år 1975 skulle behöva en vattenvolym 60 gånger så stor som Östersjöns för att späda vårt lands radioaktiva sönderfallsprodukter till toleransnivå efter ett års lagring! Kanske hoppas man på att kunna sända bort dem med konstgjorda satelliter...

Jag drömmer om en utveckling av forskningen för användning av solenergi för att framställa elkraft och uppvärma bostäder. Det finns redan metoder och stora möjligheter. På det sättet kunde man skona några av våra älvar och slippa att fördärva våra vatten med radioaktivt avfall.

Andrea Andrecn

Våra lustiga ungar

DET FAR VÄL VARA MÄTTA

Conny, som nyss börjat skolan, kunde inte följa med mor och far på en hastigt påkommen resa. Han skulle bo hos oss och spänningen var stor på ömse håll.

Första dagen var en måndag och före sänggåendet skulle det förstas göras aftontoalet. Händerna fick en grundlig tvättning och ansiktet likaså. Då jag misstänkte att det skulle sluta där förmanade jag:

— Glöm inte halsen!

Conny vände upp sitt intvålade ansikte och stirrade häpet och förskräckt:

— Halsen? Är du inte klok! Jag som *grundbadade* i lördags!

Tora Pettersson.

ÖVERFLÖDIGT

Apropå tvättning tar vi den här historien:

Mats, som betraktade sommarlovets frihet från allt tvång, också tvånget att tvätta sej och borsta tänderna, frestade fars och mors tålmod till det yttersta. En kväll när far med vämjelse synat färgen på Mats fötter kommenderade han:

— Gå genast till sjön och skrubba knäna och fötterna ordentligt!

Mats lomade iväg. En stund senare hade jag ett ärende ner till sjön. Där satt Mats uppkrupen på en sten. Med höger hand tvålade han försiktigt in ena knät; den vänstra höll han kupad under knät för att förhindra att benet blev blött. På min fråga vad detta skulle tjäna till kom det:

— Pappa sa ju bara att jag skulle tvätta *knäna och fötterna!*

ÖVERRASKNING

Treårige Bosse kommer in i badrummet just som mamma stiger upp ur badkaret. Han tittar häpet på henne och utropar förskräckt:

— Mamma, mamma! Du har tappat det som du ska *kissa* med!

TRÖTTSAMT?

Lilla Mona 4 år, står begrundande framför en stor tall på farfars gård. Slutligen ropar hon på sin pappa, pekar på det resliga trädet och säger:

— Pappa, blir inte trädet trött av att stå på ett ben jämt?

Beda Kallenberg.

DIKTEN UNDERBARARE ÄN VERKLIGHETEN

Far och mor vill gärna ha Ulla med sig till kyrkan. Men Ulla (5 år) tycker att högmässan är långtråkig och vill stanna hemma. Föräldrarna vill inte tvinga henne, utan försöker med små knep att få henne med sig. En söndagsmorgon, när mor gått ut i köket för att koka kaffe, kilar Ulla in i sängkammaren och hoppar upp i mors säng. Far säger:

— Nu låtsas vi att du är mor och så ligger vi och småpratar. Om en stund säger far: Tror du inte mor, att nu måste vi stiga upp, annars kommer vi inte i tid till kyrkan.

Ulla svarar: — Det har du nog rätt i far, men i dag låter vi allt Ulla vara hemma.

(Ur »BARN i hem - skola - samhälle»)

I MORS STÄLLE

Forts. fr. sid. 7

samt. Men något fel på förståndet och ambitionen har det sannerligen inte varit och det är inte deras förtjänst, som placerade honom på sinnesslöanstalt, att han i dag är den han är. Vi bör vara lite mera försiktiga innan vi sätter stämplor på folk och placerar dem i särklasser...

Men tillbaka till fosterhemmen. Hur stor är ersättningen som går ut till fosterföräldrarna? frågar vi.

— Ungefär 125 kronor i månaden. Det finns barnavårdsnämnder som betalar mindre (i Värmland t. ex. bara 90 kr, reds. anm.). Stockholms barnavårdsnämnd betalar i en del

fall mera. Men i allmänhet är det alltså 125 kr — vilket blir 4 kronor om dagen. Det är en ynkligt låg ersättning för den stora samhälleliga insats fosterhemmen gör. Vi vill ju ha goda fosterhem i stället för anstalter, för barnens skull. Inte för att jag har mycket till övers för amerikansk socialvård, men när det gäller detta område tycker jag de har en del att lära oss. Där ger barnavårdsmyndigheterna en fast ersättning till goda hem som är villiga att vid behov rycka in och ta hand om ett barn. Den ersättningen utgår också då inget barn är placerat där. Dessa fosterföräldrar är alltså ett slags »tjänstemän» till barnavårdsmyndigheterna, knutna till dem och färdiga att när som helst ta hand om ett barn som behöver hem och vård.

Varför vi vill ha fosterhem i stället för anstalter? Därför att alla barn och ungdomar behöver *hem*. Vi försöker skaffa goda hem åt pojkar och flickor som råkat illa ut. Då slipper de stämpeln ungdomsvårdsskola, en stämpel som blir en belastning för en ung människa. Jag tänker på en göteborgspojke, 14 år. Han var med om en del otrevliga bilstölder och sånt där. Vi lyckades få honom placerad hos en familj i landsorten. Fosterföräldrarna förestår platsens poststation. I dag kallar hela bygden pojken för »postmästaren» — så inställd är han själv och alla övriga på att han ska stanna där och i sinom tid överta jobbet efter fosterföräldrarna. Det glädjande är att hela bygden accepterat pojken — han har i dubbel bemärkelse fått ett hem, fått rotfäste.

— Och fosterföräldrarnas rätt i allmänhet? Det inträffar dock så ofta tragedier för enskilda människor: de har tagit hand om ett barn, ägnat det årtal av kärlek och omsorger, barnet har vuxit fast hos dem — och så plötsligt gör de biologiska föräldrarna sin rätt gällande, barnet planteras om i en ny miljö och fosterföräldrarna står där med tomma armar. Inte bara för dem, också för barnet är det ofta en stor tragedi. Till skada för barnet. Måste inte en omprövning ske här?

Så mycket kan sägas att den nya barnavårdslagen, som vi äntligen ska få, kommer att ge ett bättre skydd för fosterhemmen, svarar Göta Rosén. Och att det är på tiden säger henne all hennes erfarenhet.

V. S.

Hur är det med mammans livjälpredor nu för tiden?

Att själv förtjäna sitt uppehälle var en bister verklighet redan för 12—13-åringen när seklet var ungt. I regel var barnen redan då vana vid tungt arbete och ansvar. Barnkullarna var stora, de äldre syskonen fick ta hand om de yngre. Många fick sig en skräck för livet för skrikande småbarn... Men tiderna har förändrats, och i våra dagar är det fara värt att det naturliga sambandet mellan syskonen, de äldres känsla av ansvar för de yngre blir alltför litet utvecklat. Och det är inte bra.

Paula är ännu inte fjorton fyllda, och hon har sin skola att tänka på. Men visst kan hon ta hand om lillasyster och få henne i säng om kvällen.

De är ett par barnlösa makar i femtioårsåldern. Båda två kommer från stora syskonskaror, i hans fall en skara på fulla dussin. Hennes mor dog när den yngsta i kullen på nio nyss lärt sej gå. Hon som var äldst i skaran hade alltid fått ta ansvar för och vårda sej om de mindre och när hon som nygift flyttade in i eget hem hade hon den yngsta brodern med sej.

De valde att bli barnlösa. Det var de inte ensamma om. Många av deras generation, de som var unga när det första världskriget var över, valde frivilligt barnlösheten. Orsakerna behövs man inte gå långt för att söka. Det var kriget, arbetslösheten, de bittra erfarenheterna av föräldrarnas slit och fattigdom, de egna umbärandena och det ansvar för småsyskon som lades på alltför unga axlar.

Ett ständigt sjunkande födelsetal satte fart på myndigheterna. Befolkningskommissionen kom i slutet på 30-talet med sina reformförslag, som tog sikte på att skapa gynnsammare betingelser för barnen, mödrarna och barnfamiljerna och mot-

verka det ständigt ökade antalet aborter. Och under den därpå följande tioårsperioden fick vi sådana reformer, ägnade att stimulera äktenskapsbildning och barnafödande, som de statliga bosättningslånen, mödrhjälpen, bidragsförskotten, de fria ferieresorna för barn och husmödrar, den obligatoriska skolbespisningen

(som tyvärr ännu inte är helt genomförd!) och de allmänna barnbidragen, för att bara nämna några.

Från slutet av 30-talet och fram till 1945 steg födelsetalet kraftigt i vårt land. Som jämförelse kan nämnas att medan antalet levande födda barn i landet 1933 stannade vid 85.000 var det 1945 — toppåret

Hon vet att efter tvättningen behövs det lite salva i stjärten och skönt svalkande puder i halsveckan, under armarna och på lilla magen.

Paula vet också att påklädningen bör göras före matningen, för när lillan ätit är hon sömnig och tycker inte om att bli omskakad!

Bekvämt ska man sitta och lillan ska vila säkert i famnen. Flaskan ska hållas i lutande ställning så babyn inte får i sej för mycket luft och Paula är noga med att matningen inte sker för snabbt.

— uppe i 135.000. I vilken mån de befolkningspolitiska åtgärderna kan ta åt sig äran av det tidiga 40-talets stegring är svårt att säga. En starkt bidragande orsak måste ha varit den ekonomiska högkonjunkturen; självklart är människornas vilja att sätta barn till världen i hög grad beroende av deras möjligheter att ekonomiskt sörja för dem... Men säkert har den mera familjevänliga politiken från statsmakternas sida spelat en roll och det är ur alla synpunkter viktigt att vi slår vakt om den, motarbetar försämringar och slåss för förbättringar. För det är dyrt att ha barn och det ska inte lastas över på föräldrarna ensamma att dra försorg om dem. Barnens välfärd är nämligen ett samhällsintresse av första rang.

*

Det är påtagligt hur mycket barnvänligare dagens samhälle är än det vi känner från tiden kring det första världskriget och upp i 30-talet. De bördor tidigare barngenerationer fick bära: tungt arbete i tidiga år, omsorger om småsyskon i den tidens stora barnkullar, torftighet och en förfärande trångboddhet, dem känner våra dagars barn i allmänhet inte till — även om det naturligtvis ges undantag. Och allt detta är mycket positivt och glädjande.

Glädjande är också att se hur mycket härdigare vår tids unga pappor är ifråga om barnavård än deras fäder var. Här har faktiskt en fullständig revolution ägt rum på en generation. Förr var det inte vanligt, att pappor befattade sig med så triviala ting som att tvätta en barnunge ren, det förekom knappast ens att en pappa visade sig ute med en barnvagn! Nu börjar det bli vanligt i de unga familjerna att papporna både kan sköta småbarn och hjälpa till med jobbet i hemmet för övrigt. Vilket innebär inte bara en rättvisare fördelning av arbetsuppgifterna, framför allt i hem där husmodern förvärvsarbetar, utan också att papporna får en bättre kontakt med sina barn — och det måste ge dem själva stor tillfredsställelse. För egentligen är det väl lika underbart att vara far som mor!

*

Men hur har vi det med »mammans hjälpreda» nu för tiden? Det är inte bara flickorna jag tänker på utan i lika hög grad pojkarna. Tidigare mödragenerationer fostrade sina flickor till hjälpredor -- och till pass-

uppor åt bröderna. I dag vet vi att de gjorde hela sitt kön en björntjänst — det kan många svärdotter omvittna som haft en hård kamp innan hon fått hyfs på mamas pojke som trodde att kvinnfolk är till för att passa upp.

Men hjälper ungdomarna till i hemmen? I en del hem gör de det, men i alltför många är det nog så och så med den saken. Och här som när det gäller de äkta männen och fäderna är det inte bara en rättfärdig arbetsfördelning i det kollektiva hemmet är som det gäller utan också den *gemenskap* som gemensamt arbete och ansvar skapar, och som unga människor måste bibringas.

De allra flesta barn nu för tiden är nog väldigt glada när det kommer ett småsyskon till i familjen, skulle jag tro. Sedan beror det nog ofta på mammorna själva hur förhållandet blir mellan de äldre och yngre syskonen. Det är klokt att vädja till barns ömhet för dem som är mindre och att gärna låta de äldre inte bara sitta barnvakt en kväll men också sköta babyn ibland. För det är ju så att det arbete som är förbundet med ansvar och därför värderas högre också är det mest intressanta och roliga.

Och det är om det bilderna här handlar.

När lillan blivit omskött och fått mat bör hon väl somna snällt? Men det kan ju hända att hon är sällskapssjuk, så Paula sätter sej bredvid med en tidning. Undras om inte mamma tycker att det är att skämma bort henne!

MIN MOR

Liksom Gorkij i sina verk tecknade kvinnogestalter av sällsam resning — i hans »Min Barndom» är det framför allt mormodern vi minns — så har Moa Martinsson i sina böcker gett oss sin egen mor och därmed en hel generation av svenska mödrar, fattiga på denna världens goda men rika på ömhet, humor och tapperhet.

Någon sentimental efterskrift ska det inte bli, säger Moa när vi ber henne skriva några ord om sin mor. Det är det heller inte. Det är den bästa kamraten och vännen Moa hyllar med dessa ord.

Sommardansen

Av E. A. Karlfeldt

*Jag dansade en sommar,
det var en vacker sommar,
och aldrig har det dansats
i denna nejd som då.*

*Det spelade om kvällen
från gårdar och från ställen.
Vi gick så långa vägar
i marscher två och två.*

*På röjningen i skogen,
på banan och på logen,
på alla har jag dansat
då jag var nitton år.*

*Och alltid fick jag höra
jag var så lätt att föra,
och aldrig fick jag sitta
och aldrig fick jag gå.*

*Det var från Valbromässa,
och intill Mickelsmässa,
och ingen helgdagsafton
så kom jag i min säng.*

*För alla ljusa mornar
och alla mulna mornar
jag gick direkt från dansen
till åker och till äng!*

*Men mulet eller soligt
så var det lika roligt
att hålla i och släpa
den långa veckan ut.*

*Jag dansade en sommar,
det var min enda sommar,
och sen så var jag gammal,
och sen så var det slut.*

HAR MAN HAFT EN MOR man älskat i alla livets skiften och som visat sig som den enda trofasta och pålitliga vännen, då blir begreppet mor något mycket stort. Jag har haft en sän mor.

Jag har skrivit om henne i flera böcker. Medan hon levde. Så det är inte nån sentimental efterskrift när jag förklarar att hon var min bästa vän. Min trevligaste kamrat. Hon ägde den obetalbara gåva som heter HUMOR och den hjälpte henne i alla svåra situationer. Dessutom en stolthet som inte tålde att livet knuste henne. Hon var oftast situationen vuxen, även när det inte fanns en matbit i huset eller bohaget var vräkt och stod ute i hållande regn. Utan min mor hade jag för längesen varit död.

Hon visste allt om livets baksida, liksom jag själv fick lära mig den svåra skrift som står på den. Hur illa hon blev bemött gav hon lika gott igen, men på ett värdigt sätt. Att hon var utfattig och att det var väl-situerade som stod för vräkning eller arbetslöshet gav hon dem klart besked om. På den linjen vann hon många segrar. Hennes ömhet och medkänsla var utan gräns. Hennes mod obegripligt.

Men hon var inte ensam om dessa fina egenskaper. Det fanns på hennes tid och finns väl ännu, tusentals mödrar i landet av samma virke.

Nog har jag ofta varit bitter över att jag inte fick tillfälle till universitet och skolor. Men om det gällt

Moa Martinsson

att välja på vad jag lärt genom min mor eller den lärdomsgrund jag möjligen kunnat få att stå på, och som varit behövlig inte minst i det yrke jag valt, så hade jag absolut valt min mor.

Tur att jag inte i ungdomens het-sighet hade tillfälle till ett dylikt val. Nu vet jag att min mor var den bästa läromästaren, inte för att hon hade boklig bildning, men genom sitt exempel i livskonst.

Något av det största i vårt samliv, trots att vi så ofta var skilda åt, var att hon litade på mig, både då jag var barn och sedan hela livet ut.

Moa Martinsson

Hur vi firade

MORS DAG

En amerikansk historia av
STEPHEN LEACOCK

Bland de olika idéer som kommit fram under senare tid tycker jag att den vackraste är seden att varje år fira Mors dag. Inget under att 11 maj gestaltat sej till en populär festdag i hela Amerika.

Särskilt sympatisk är naturligtvis idén med Mors dag för en så stor familj som vår. Vi tycker alltid att denna fest måste gestalta sig som en verklig fridag för hela familjen och bemödar oss att göra den särskilt trevlig för mor. Så den 11 maj i fjol beslöt pappa att inte alls gå till kontoret utan stanna hemma för att hjälpa till, min syster Anne och jag gjorde likadant och Mary och Bill skolkade från skolan. Från golv till tak ville vi smycka vårt hem med blommor och tänkvärda paroller, precis som till julen, en annan stor festdag.

Flickorna, som ville göra sej särskilt snygga denna dag, köpte sej nya hattar som klädde dem alldeles förtjusande. Pappa köpte sidenslipsar åt Bill, mej och sej själv. Först tänkte vi också köpa en hatt till mamma, men sen visade det sej att hon var väldigt fäst vid sin gamla grå och bägge flickorna intygade att den klär henne bra.

Vidare beslöt vi att överraska mamma: vi skulle hyra en bil och ta henne med oss ut på landet genast efter frukosten. I vanliga fall kan hon aldrig unna sej sådana utflykter för vi har bara råd att ha ett hembiträde så mamma måste hela dagen vara med i hushållet och övervaka allt. Nu, när vädret var så härligt, skulle hon ha stor glädje av en sådan utflykt.

Men redan på morgonen ändrade vi vår plan lite. Pappa kom plötsligt på tanken att mamma säkert skulle tycka det vore mycket roligare om vi i stället för en vanlig utflykt toge fiskegrejerna med oss och reste ut och metade. Han sa att hyran för bilen var ju i alla fall betald så då kunde vi väl lika gärna resa ut till floden. Det är mycket intressantare och

roligare om man har ett bestämt mål för sin resa.

Vi instämde med pappa: mamma skulle säkert tycka det vore mycket roligare att resa ut och meta, så mycket mera som pappa föregående dag köpt ett nytt metspö. Pappa sa att om mamma ville kunde hon ta det, för egentligen hade han ju köpt det för hennes skull. Men mamma sa nej, det ville hon inte, hon föredrog att se på när pappa metade.

Slutligen började förberedelserna: mamma lagade frukost och packade sen ner matsäck i en korg för den händelse vi skulle bli hungriga, trots att vi föresatt oss att vara tillbaka i god tid till middagen som skulle bli en stor festmåltid.

När bilen äntligen kom visade det sej att där inte fanns så många platser som vi hade tänkt oss, antagligen därför att vi glömt att ta med i beräkningen pappas tämligen omfattande fiskkorg, metspöna och frukostkorgen. Att vi alla skulle få plats var inte att tänka på.

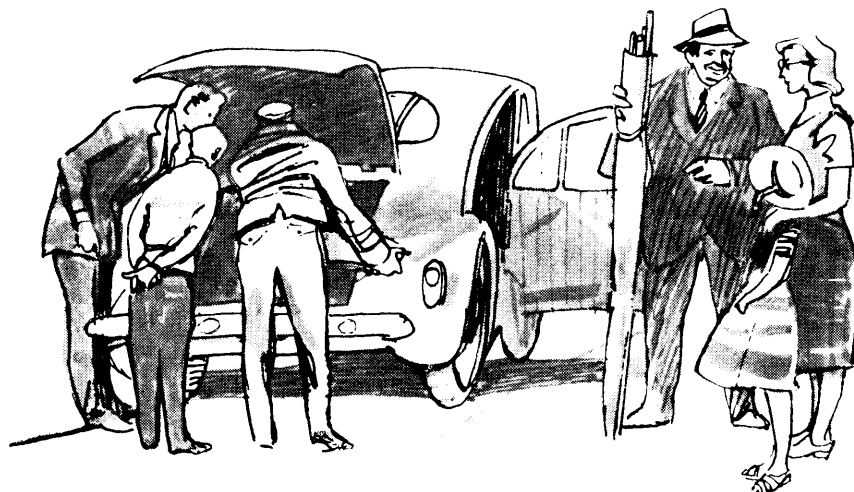
Pappa sa att han helst ville stanna hemma och sysselsätta sej med trädgården där det var fullt upp med

tungt arbete som skulle göras. Det var faktiskt det bästa, då behövde vi nämligen inte leja någon karl för att gräva upp komposthögen, sa han. Vi skulle alls inte tänka på att han inte på tre år hade haft tid att koppla av något, han var lycklig bara vi roade oss ordentligt. Vi skulle inte bekymra oss om honom: han skulle arbeta hela dagen och över huvud taget var det ju fänigt av honom att tänka att han skulle vila någon gång.

Men vi visste mycket väl att det inte gick att lämna pappa ensam i huset, han skulle absolut komma att slå sönder något.

Anne och Mary skulle gärna ha stannat hemma och förberett middagen, men vädret var så strålande och så hade de ju sina nya hattar som de ville ut och visa. Bägge förklarade i alla fall med en mun att mamma behövde bara säga ett ord och de skulle med förtjusning stanna hemma. Naturligtvis hade också jag och Bill kunnat stanna hemma, men olyckligtvis kunde vi med bästa vilja i världen inte åstadkomma någon festmåltid.

Till sist blev det beslutat att mamma skulle stanna hemma. Hon skulle

vila ut ordentligt och laga middagen, så mycket mera som hon inte var särskilt intresserad för att meta. Och visserligen var vädret soligt men luften var i alla fall kylig och pappa var rädd för att mamma skulle förkyla sej under bilfärden. Han sa att han skulle aldrig kunna förlåta sej själv om vi tog henne med oss ut och hon så blev förkyld på kuppen i stället för att låta henne vila ut och det var vår plikt att unna henne en smula ro efter allt vad hon gjort för familjen.

Sedan påpekade pappa att fisketurerna hade han funderat ut för att göra det lättare för mamma att avstå från utflykten och hellre koppla av därhemma en smula. De unga begrep ju aldrig vad det betydde för äldre människor, detta att koppla av. Själv skulle han nog klara utflykten utan att bli sjuk, men mamma måste skona sin hälsa.

Med ett trefaldigt hurra för mamma startade vi så och hon stod länge kvar på verandan och såg efter oss. Pappa vinkade och vinkade tills han stötte handen i en skarp kant, varpå han menade att mamma kunde väl inte se oss längre.

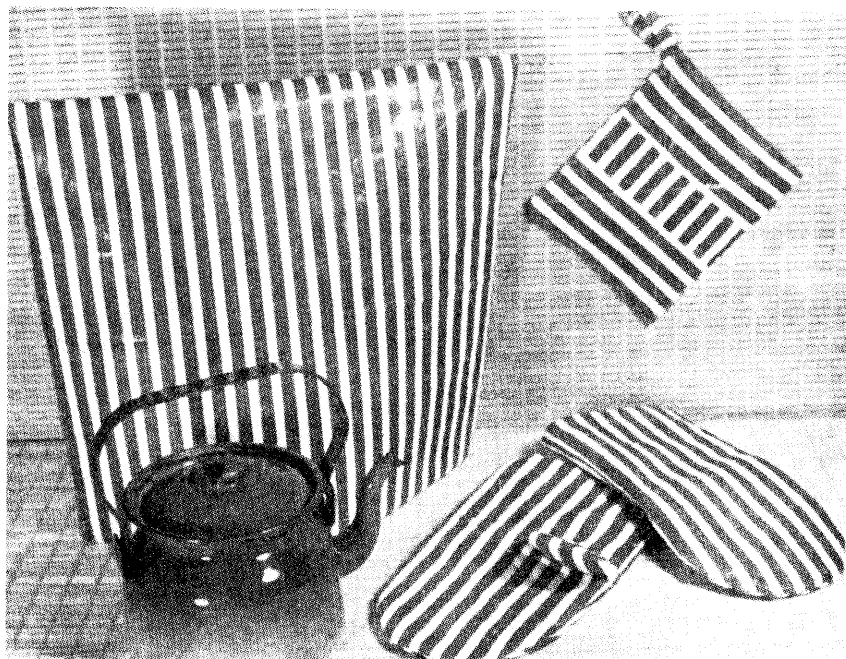
Vi hade en härlig dag; pappa fick upp så stora fiskar att mamma, om hon hade varit med, inte ens skulle orkat dra upp dem. Också Bill och jag metade, fast vi fick inte på långt när så många fiskar som pappa. På vägen träffade flickorna en massa bekanta och vid floden stötte vi på ett par vänner till dem som vi hade väldigt trevligt samman med.

Det blev sent, klockan var nära sju på kvällen när vi kom hem, men som genom ett under hade mamma gissat att vi skulle bli försenade så middagen var just färdig när vi kom. Innan hon bjöd oss till bords måste hon göra i ordning ett bad åt pappa och lägga fram rena kläder, ty som alltid när han var ute och metade blev allt han hade på sej vått och smutsigt; sedan måste hon hjälpa flickorna att få lite rent på sej. När allt var undanstökat satte vi oss till bords.

Middagen var storartad: stekt kalkontupp och en massa andra smakliga rätter, precis som om julen. Medan vi åt måste mamma visserligen springa ut och in i köket några gånger, byta tallrikar och sådant. Pappa sa att hon för all del skulle låta bli och han steg själv upp och hämtade nötter från serveringsbordet.

Festmiddagen drog ut på tiden, alla var glada och uppspelta. Efter maten erbjöd vi oss som en man att hjälpa mamma duka av och diska, men det vilke hon alls inte veta av och då framhårdade vi inte, för då och då måste man ju låta henne ha sin vilja fram.

När vi sa godnatt till mamma sa hon att denna dag hade varit den skönaste i hennes liv. Jag tror till och med att hon hade tårar i ögonen när hon sa det; och vi kände oss underbart belönade för allt vi gjort för henne.

Två flugor i en smäll

Köksvantar, behändiga att ta till när man ska ha ut varma formar eller plåtar ur ugnen, en tehuv som man syr ihop på en kvart och som är lätt att rengöra, samt en grytlapp, allt i rödvitrandig chintz, — det är vårt lilla tips för köket.

KÖKSVANTAR:

Material: 30×70 cm chintz, en något större tygbit till foder, ett paket pappersnäsdukar eller cellstoff, en liten filtbit eller annat stadigt tyg.

Arbetsbeskrivning: Av dubbelvikt tyg klippes delar enligt diagrammet. Beräkna sömsmän. När man klipper till chintzen tar man sömsmänen 1/2 cm bredare än till fodret och i nederkanten (mot armen alltså) 2 cm bredare. Foderbitarna läggs på dubbelvikta pappersnäsdukar (tag 4—5 st.) eller på litet cellstoff. Med c:a 2 cm:s mellanrum sticker man på maskin kors och tvärs över stycket. Fodret är alltså dubbelt och med cellstoff (eller pappersnäsdukar) emellan. Som förstärkning mellan fodret och chintzen just i handflatan fästes en bit filt eller annat stadigt tyg. De båda handflatsdelarna fogas samman och överdelen sys på. Kanterna jämnas till.

Nu syr man slutligen chintz-»överdraget» och trär det på fodervanten.

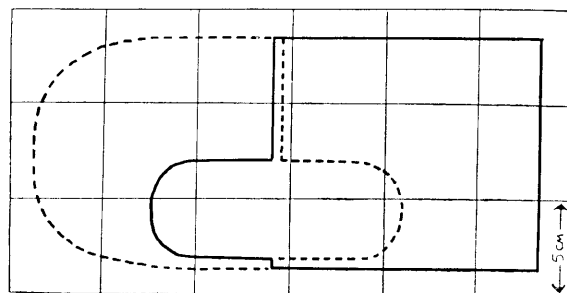
När det blir smutsigt är det lätt att ta av och tvätta utan att man därför behöver låta den vadderade foder-vanten genomgå samma procedur.

TEHUV:

Material: 70×70 cm cintz.

Arbetsbeskrivning: Tyget delas på längden i två lika stora delar, som sys ihop kortsida mot kortsida. Av den långa remsa som bildas syr man en påse, kanterna fällas och på rätsidan fäster man två tryckknappar.

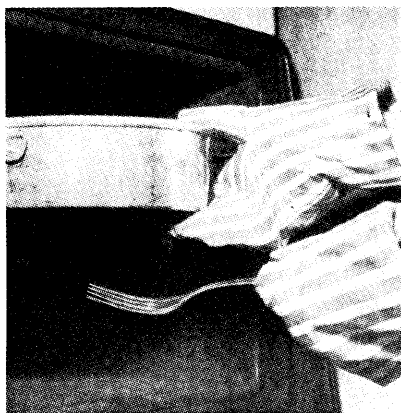
Av tidningar viker man en isole-

ringspåse i storlek 34×34 cm och ungefär 1½ cm tjock. Använd tejp vid sammanklistringen. Denna tidningspåse träds in i den långa tygpåsen, vars långa kanter vikas in som foder och fästes ihop medelst tryckknapparna. Tehuven är nu färdig och eftersom den är så enkel i konstruktionen är det en lätt sak att vid behov tvätta den och att byta tidningspåse när denna börjar bli solkig eller trasig.

Den här tehuven är inte bara användbar för te- eller kaffekannan. Den är utmärkt också att ställa över kärl med mat som måste hållas varm. Med tillräckligt tjock fyllning kan en sådan huv ersätta värmelådan, men då krävs det också en värmeisolerande botten, vilken man på samma sätt som huven kan tillverka av tidningspapper och klä över med tyg.

Grytlappen på bilden behöver säkert ingen närmare beskrivning — den består av två lika stora bitar chintz med en filtbit emellan.

Kalix SKV-avdelning

har vänt sig till municipalnämnden för att få upp trafikskyltar vid samtliga lekplatser inom samhället. Barn kan vara tanklösa och rusa ut på vägen under sina lekar. Varningsskyltar, som gör bilisterna uppmärksamma på att lekande barn finns i närheten, kan hjälpa till att undanröja faromomenten.

I Kalix gjorde SKV-avdelningen 1956 en hänvändelse till de lokala myndigheterna och begärde att det skulle skaffas parktanter till varje lekpark. Man har fått vänta i tre år visserligen, men nu i vår är det premiär för parktanterna i Kalix. Det blir resultat om man bara står på sig.

*Förmånserbjudande till
Vi kvinnors läsare:*

3 GODA BÖCKER för både kvinnor och män NU TILL REA-PRIS

MAJ HIRDMAN:

Kamrater utan fana

En levande varm skildring om ett ungt äktenskap i en svår tid. Samtidigt en hyllning till 1800-talets unga och spirande arbetarrörelse.

Har kostat inb. 17:50 **NU endast 8:50**

HANS SCHERFIG:

Idealister

Ett satiriskt avslöjande av mänskliga svagheter och laster, av hyckleri och egoism. En rolig bok.

Har kostat hft. 8:50 **NU endast 5:—**

ANDREA ANDREEN:

Karolina Widerström Sveriges första kvinnliga läkare

»Framtiden skall minnas Karolina Widerström ej endast som Sveriges första kvinnliga läkare utan främst därför att hon utvidgade hygienundervisningen i vårt land till att omfatta även sexualhygien... Och vilken pionjärgärning var det inte!»

Har kostat hft. 8:50 **NU endast 5:—**

**Gör beställ-
ningen
redan idag!**

**Vid
rekvisition
av samtliga
tre böcker
sändes de
portofritt**

REKVISITIONSBLANKETT

Sändes till SKV, Norrtullsgatan 5, ½ tr.,
Stockholm Va

Sänd mot postförskott

..... ex. Kamrater utan fana à kr. 8:50

..... ex. Idealister à kr. 5:—

..... ex. Karolina Widerström à kr. 5:—

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

När svalan sökte nattlogi

Högt ovan floden, över den branta sluttningen tumlade strandsvälorna omkring. Under muntert kvitter jagade de varandra — de lekte ta fatt.

I svärmen fanns också en liten strandsvala som var så kvick att ingen kunde fånga henne. Hon undkom alltid. Om en svala ville fånga henne flög hon pilsnabbt neråt eller högt upp eller kastade sej åt sidan; och när hon flög skimrade vingarna så det var en fröjd att se.

Men plötsligt kom där — ingen visste varifrån — en lärkfalk jagande. Det susade kring de spetsiga välvda vingarna. Svälorna blev vettsskrämda. De skingrade sej åt alla håll, var och en flög dit vingarna bar — och på ett ögonblick var hela svärmen skingrad.

Men den lilla flinka strandsvalan flög från falken utan att se sej om, hon flög pilsnabbt över floden, bortöver skogen och mot sjön. Lärkfalken är nämligen en förfärlig jägare. Och vår lilla svala flög tills hon var alldeles utmattad. Då såg hon sej om och märkte att ingen förföljde henne. Hon kastade en blick omkring sej och upptäckte att hon hamnat i en främmande omgivning. Hon såg neråt — där var en flod, men inte hennes hembygds flod utan en alldeles obekant.

Den lilla strandsvalan blev rädd. Hur skulle hon nu hitta hem igen? Hon hade ju varit alldeles vettsskrämd när hon flydde från falken och alls inte lagt märke till vilken väg hon tagit. Och nu var det redan kväll — snart skulle natten komma. Vad skulle hon göra? Vår lilla strandsvala blev hjärtångslig. Hon flög ner och satte sej vid flodstranden och grät.

Men ser man på: där i sanden sprang en gul fågel med en svart slips om halsen. Strandsvalan blev genast lättare till mods och frågade den gula fågeln:

»Kan ni säga mej hur jag ska komma hem?»

»Ja, varifrån kommer du då?», frågade den gula fågeln.

»Jag vet inte», svarade strandsvalan.

»Då blir det nog svårt att hitta hem!», sa den gula fågeln. »Snart går solen ner och det blir mörkt. Stanna du hellre hos mej i natt. Jag kallas Regnpipare och mitt hus ligger här i närheten.»

Regnpiparen sprang några steg och visade med näbben på något i

sanden. Sedan bugade han sej, gungade stolt på sina små smala ben och sa:

»Detta är mitt hus. Stig in!»

Strandsvalan tittade och tittade — runtomkring fanns bara sand och kiselsten, men inget hus.

»Ser du det verkligen inte?» sa regnpiparen förundrad. »Titta hit, här ligger äggen bland småstenarna.»

Äntligen upptäckte svalan fyra små ägg med bruna prickar som låg bredvid varandra mitt bland kiselstenarna på sanden.

»Nå», undrade regnpiparen, »du kanske inte tycker om mitt hus?»

Strandsvalan visste inte riktigt vad hon skulle svara: om hon sa att det ju alls inte var något hus så skulle hon såra sin värd. Därför sa hon: »Jag är inte van att sova i det fria, på bara sanden, utan någon madrass...»

»Så synd att du inte är van vid det!», sa regnpiparen. »Då råder jag dej att flyga till granskogen därbor-

ta och fråga efter skogsduvan. Hon har ett hus med golv. Hos henne kan du lugnt övernatta.»

»Tack ska du ha», sa strandsvalan glad och flög in i granskogen.

Där lyckades hon snart finna skogsduvan och bad henne om nattlogi.

Men vad var det för slags hus som skogsduvan hade? Det var bara ett golv och det var fullt av hål som en sil. Kvistarna som boet var gjort av låg bara utkastade på grenarna huller om buller. På kvistarna låg vita duvägg. Man kunde se dem underifrån: de lyste fram genom det träsiga golvet.

»Strandsvalan häpnade. »Ert hus», sa hon, »har ju bara ett golv, inte ens väggar. Hur ska man kunna sova där?»

»För all del, är det inte något annat som mankerar», svarade skogsduvan. »Om du absolut ska ha ett hus med väggar så flyg bara och leta reda på gulsparven. Hos honom kommer du säkert att trivas.»

Och skogsduvan gav strandsvalan adressen till gulsparven: i skogsdungen, uppe i den vackraste björken. Och den lilla svalan flög till skogsdungen.

Men i dungen var den ena björken vackrare än den andra. Vår lilla svala letade och letade efter gulsparvens hus — och slutligen fick hon syn på det: på en björkgren hängde ett pyttelitet och lätt hus, ett sånt där litet gemytligt hus som såg ut som en ros som var gjord av tunna grå och pappersaktiga blad.

En förfärligt liten lägenhet gulsparven har, tänkte strandsvalan. Inte ens jag skulle få plats där!

Hon skulle just till att knacka när en svärm getingar kom utflygande ur det lilla grå huset. De svärnade och surrade och när som helst kunde de börja stickas. Den lilla strandsvalan var alldeles livrädd och flög blixtnabbt sin väg. Hon jagade genom det gröna lövverket.

Då glänste något gult och svart

framför hennes ögon. Hon flög närmare och kan man tänka sej: på en gren satt en gul fågel med svarta vinglar.

»Vart ska du ta vägen, du lilla?» ropade den gula fågeln till svalan.

»Jag söker gulsparvens hus», svarade svalan.

»Gulsparven det är jag det», svarade fågeln. »Och mitt hus är strax intill, på denna vackra björk.»

Strandsvalan tittade och tittade. Först kunde hon inte urskilja något, överallt såg hon bara gröna löv och ljusa björkgrenar. Men när hon tittade närmare blev hon häpen. Högt över marken hängde på en kvist en liten lätt flätad korg. Och strandsvalan såg att det var verkligen ett riktigt litet hus. Det var fint ihopflätat av hampa och strån, hår och dun och den tunna björknåvern.

»Usch!», sa strandsvalan till gulsparven. »Inte för allt smör i Småland vill jag sova i en sådan vacklande byggnad. Det svänger och gungar för ens ögon... Innan man vet ordet av ligger huset på marken. Och något tak har ni heller inte!»

»Flyg då för all del till lövsångaren», sa gulsparven förnärmad. »Är du rädd för att sova i friska luften så kommer du säkert att trivas under taket hos lövsångaren.»

Då flög strandsvalan ner till lövsångaren.

Den lilla gula lövsångaren bodde i gräset rakt under björken där gulsparvens luftgunga hängde på en gren.

Den lilla svalan blev väldigt förtjust över lövsångarens lilla hydda som var gjord av torrt gräs och mossa. »Det här är fint det!», ropade hon glad. »Här finns det ett golv och väggar och ett tak och en madrass av mjuka fjädrar. Precis som hemma hos oss!»

Den vänlige lövsångaren började

bädda åt strandsvalan. Men plötsligt dånade och bävade marken under dem. Strandsvalan ryckte till och lyssnade förskrämd, men lövsångaren förklarade:

»Det är hästar som galopperar i skogen.»

»Men kommer ert tak att stå emot om en häst trampar på det?», frågade strandsvalan.

Lövsångaren skakade bara bekymrad på huvudet och svarade inte.

»Usch, så hemskt här är!», klagade strandsvalan och flaxade ut ur hyddan. »Här skulle jag inte få en blund i ögonen: hela natten skulle jag tänka på att jag kanske blir ihjältrampad. Hemma hos oss är det alltid lugnt: där kan ingen trampa ihjäl dej eller kasta ner dej på marken.»

»Då har du väl ett sånt hus som doppingen», gissade lövsångaren. »Han har inte sitt hus i ett träd, så vinden kan inte kasta ner det på marken, och han har det inte heller på marken, så ingen kan trampa sönder det. Vill du så ska jag följa dej dit?»

»Ja, jag vill!», sa strandsvalan. Och så flög de till doppingen.

De kom till en sjö och mitt ute i vattnet såg de en fågel med stort huvud sitta på en liten ö av vass. På fågelns huvud stod fjädrarna rätt upp som små horn.

Här tog lövsångaren farväl av strandsvalan och rädde henne att be doppingen om nattlogi. Strandsvalan flög ut till den lilla ön. Där satt hon nu och bara gapade av förvåning: den lilla ön simmade ju! Det var en vasshög som vaggade på vågorna. I mitten av vasshögen var en fördjupning vars golv var belagt med mjukt sumpgräs. I gräset låg några ägg övertäckta med torra lätta vassstrån. Doppingen själv satt på kanten av den lilla ön och for över hela sjön på sin lilla båt.

Strandsvalan berättade för doppingen hur hon sökt nattlogi utan att kunna finna något passande och bad att få övernatta här på vassön.

»Är du inte rädd för att sova på vattnet?», frågade doppingen.

»Lägger inte ert hus till vid stranden då när natten kommer?», frågade strandsvalan.

»Mitt hus är väl ingen ångbåt heller», svarade doppingen, »det simmar i väg dit vinden för det. Hela natten ska vi gunga så här på vågorna.»

»Jag är rädd...», gnällde svalan.

»Jag vill hem, till min mamma...»

Då blev doppingen arg.

»Vad är du för en liten bortskämd en!», sa han. »Ingen kan göra dej till lags! Flyg du din väg och sök dej själv ett hus som duger åt dej!» Och doppingen jagade bort vår lilla strandsvala, som åter måste ut och söka nattlogi.

Där flög hon nu och grät. Och natten började redan komma. Solen hade gått ner och det skymde.

Den lilla svalan hamnade mitt i en tät skog och såg till sin lättnad ett hus i en hög gran. Ett litet hus som var byggt av enbart kvistar, det var alldeles runt och inifrån skymtade varm mjuk mossa. Det är ett bra hus, tänkte den lilla svalan, stadigt är det och försett med tak.

Hon flög fram till huset, knackade i väggen med näbben och bad med jämmerlig röst:

»Snälla husfrun, öppna och låt mej få övernatta hos er!»

Då stack där plötsligt fram ett rödaktigt huvud med mustascher och gula tänder och odjuret väste:

»När blev det vanligt att fjäderfolk kommer om natten och knackar på och vill in till ekorren?»

Den lilla strandsvalan blev alldeles stel — hjärtat hamrade ända uppe i halsen. Utan att se sej om jagade hon därifrån.

Hon flög och flög tills hon var alldeles utmattad. Hon såg sej om — ingen förföljde henne. Hon kastade en blick på omgivningen — den föreföll henne bekant. Hon såg neråt — där var en flod: hennes flod, hembygdens flod!

Pilsnabbt störtade hon ner mot floden och därifrån åter uppåt och rakt dit där strandslutningen var som allra brantast — och så var hon försvunnen.

Men i slutningen fanns det hål, otaliga hål. Allesammans var svalbon. I ett av dem hade också vår lilla strandsvala flugit in. Här sprang hon genom en lång och smal korridor och hoppade in i ett runt, rymligt rum.

Här väntade hennes mamma på henne sedan länge.

Och därhemma sjönk den lilla trötta strandsvalan ner på sin mjuka varma madrass av grässtrån, hästhår och fjädrar och sov så innerligt gott.

God natt!

Så skönt . . . nu får vi råd att åka utomlands . . .

Årets billigaste utlandsresa blir årets bästa

ÖSTERSJÖVECKAN hålles under tiden 27 juni—5 juli i Rostock med omgivningar vid Tyska demokratiska republikens östersjökust. I »veckan» deltar människor från alla östersjöländerna och Norge. Östersjöveckans program är omfattande: stort festprogram, teaterföreställningar, idrottstävlingar med deltagande av europaeliten, fiskarfester, vattenfyrverkerier m. m. De härliga och vidsträckta badstränderna står till fritt förfogande för veckans besökare.

Deltagarna indelas i tre prisklasser:

1. Inkvartering i hotell och pensionat i dubbelrum. Moderna bekvämligheter.

Pris 135 kronor.

2. Inkvartering i ungdomshem och ungdomsgårdar. Flera bäddar i varje rum.

Pris 115 kronor.

3. Tält på välinredda campingplatser. Tält med säng och madrass gratis. Egna tält kan användas.

Pris 100 kronor.

ANMÄLNINGSBLANKETT

Insändes med anmälningsavgiften — 25 kr — till Svenska Kvinnors Vänsterförbund, Norrtullsgatan 5, Stockholm Va. Postgiro 5 13 23.

Namn: .....

Titel: .....

Adress: .....

Jag önskar deltaga i den prisklass jag förprickat i rutan.

PRISKLASS { I
II
III

Priserna innefattar resan från Trelleborg och tillbaka, samtliga viseringskostnader samt tre måltider om dagen. Gratis inträde till alla festarrangemang under veckan.

Motorfordon kan medföras på egen bekostnad.

Växelkurs: en D-mark = 1:23 sv. kr.

ENSAM MOR

Forts. fr. sid. 6

sen på Söder bestämmelserna egentligen lyder på att hyresgästerna skall vara ensamstående mödrar med barn under 7 år, så gäller i fondhusen att vederbörande får bo kvar tills barnen uppnår myndig ålder, d. v. s. fyller 21 år.

Det är ett allmänt intresse att ingen mor ska behöva lämna sitt barn ifrån sig. I den moderna barnvården syftar man bl. a. till att de ensamstående mödrarna och deras barn ska ges möjligheter att hålla ihop. Mycket har blivit bättre på detta område sedan seklets början, det ska

villigt erkännas. Men för att varje ensamstående mor verkligen ska kunna behålla sitt barn hos sig krävs det ännu mycket. Bostäder, daghem och eftermiddagshem och, inte minst, lika lön för lika arbete! För när man i samband med de ensamstående mödrarnas problem kommer att tänka på kvinnolönerna då hettar det till inom en!

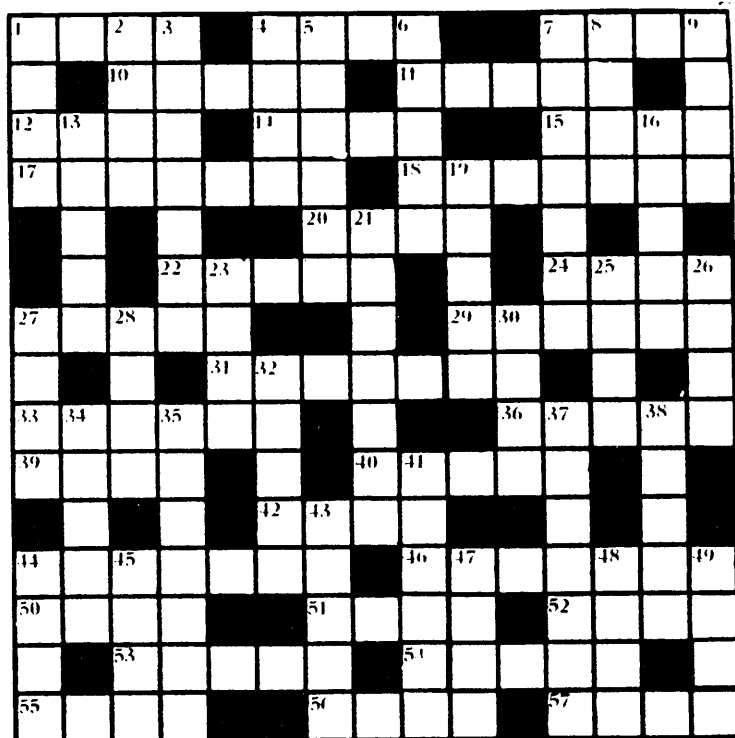
Vi förstår också så innerligt väl fru Axelsson när hon säger att hennes innerligaste önskan är att varje mor som lämnar mödrahemmet ska kunna få flytta in i en egen bostad med sitt barn. Och nog vore det ett rimligt krav.

Elisabet.

Varför så oresonligt?

Vår SKV-avdelning i Köping har påtalat de underliga bestämmelser som tillämpas i hus tillhöriga Köpings Bostads AB beträffande tidpunkten för tvättstugornas användande. Efter kl. 18 får där varken tvättas eller manglas. Många av husmödrarna är förvärvsarbetande (för att ha råd att bo i en modern bostad), och de hinner inte ens hem och lägga i blöt före kl. 18. Tvätt dagen hinner de inte få manglingen klar före »stängningstiden». De kan kanske ordna ledighet från arbetet för tvätt dagen, men det är väl orimligt att de ska begära ledigt också för blötläggning och mangling. Lite hänsyn till de förvärvsarbetande husmödrarna bör man väl ändå ta!

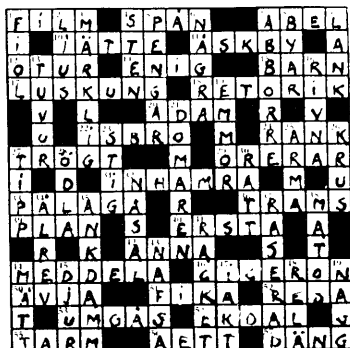
KORSORD NR 5

VAGRATA ORD

1. Rovfågel, känd för sin snabbhet.
4. Ekar i gatan.
7. Kan man väl kalla en resa till Visingsö.
10. I mors känner lillen sej trygg.
11. Tränade.
12. Gammalt uttryck för bada.
14. Har väl egen bock.
15. Är svårt handikappade.
17. Ett slags gåta.
18. Känner sej den misstänksamme ofta.
20. I Dalarne.

LÖSNING TILL KORSORD NR 3

Pristagare:

- 1:a pris: Selma Peterson, Box 1538, Hedesunda.
 2:a pris: Alice Holmberg, Bygatan 29 B, Borås.
 3:e pris: Elsa Johansson, Box 129, Näset.

22. Bygger sina bon högt.
24. Dragare.
27. Något att bära i.
29. Akerredskap.
31. Får oss att tänka på vatten.
33. De är inte mycket värda.
36. Sätt ett h före och ni får ett gammalt uttryck för tillfredsställelse.
39. Saknar tölpen.
40. En och annan finns ännu kvar långt i norr.
42. Är väl den som får bronzen.
44. Kända.
46. Jäses och gräddas i ugn.
50. Bör kaffet ha.
51. Måste man kunna välja ibland.
52. Kan hosta vara.
53. Bra att ha åtminstone vid längre bilturer.
54. Skaldjur.
55. Är resten.
56. Ett slags behållare.
57. Ett slags sätt att »upphöja» som inte längre förekommer hos oss.

LODRATA ORD

1. Inte fagra.
2. Måste mamma mången reva.
3. Bör skjortan inte vara.
4. Brukar man göra i kortspel.
5. Musikinstrument.
6. Ett sådant var med i Hylands bekanta obligationsbytesaffär.
7. Inte fy skam på damens fot.
8. Träslag.
9. Vill publiken bli påstås det.
13. Kan man alltid göra.
16. Har sin egen dag i maj.
19. Förlora.

21. Sådana förhållanden vill man helst ha.
23. Organisation som har mycket att stå i så här års.
25. Avskaffad i skolan.
26. Sipp.
27. Sammanhållningsmaterial.
28. Dåligt spänd.
30. Lär särskilt den första kärleken vara om man får tro poeterna.
32. Utschasad.
34. I boken.
35. Gör den tränga kjolen.
37. Kan man både klänningen och maten.
38. Flicknamn.
41. Har far i huset.
43. Fallit samman.
44. Har trädet.
45. Brukar man soppan.
47. Pigg.
48. Är väl den pigge.
49. Värdera.

LÄSEKRETSEN SKRIVER:

Vem har nytta av det?

Ibland baxnar man över hur avundsjuka och småaktighet får regera och till och med under polisbeskydd.

Följande hände mej annandag påsk ute i den västra förort där jag bor: Jag kom med tunnelbanan inifrån stan och på vägen hem smet jag in på ett konditori där jag brukar handla ibland och bad att få köpa ett mått kaffegräde eftersom vi skulle ha gäster på kvällen och grädden var slut. Jo visst fanns det gräde, men tyvärr kunde jag inte få köpa någon, upplyste biträdet beklagande. Saken var den att polisen varit där och strängt förhållit dem att de inte hade rätt att sälja gräde — om söndagarna. Då var mjölkbutikens strax intill stängd — och då skulle inte en levande själ kunna köpa en gräddskvätt därute. Mjölkbutikens ägare skulle förstås inte kunna uthärda tanken på att någon till äventyrs skulle kunna få köpa ett gräddmått när inte hans affär hade öppet.

Om jag funnit mödan värd och velat betala 1:95 för ett mått gräde i stället för 35 öre kunde jag tagit tunnelbanan in till Hötorget och Martin Olssons butik, som håller öppet ända till 10 på söndagskvällarna. Jag avstod både av ekonomiska- och tidsskäl. Men jag funderade en hel del. Vem hade någon glädje av att jag inte fick någon gräde till mina gäster? I varje fall inte mjölkbutikens ägare som tydligen låg bakom polismaktens order till kaféinnehavaren. Den förre fick ju inte mera gräde såld för det att kaffet serverades svart hos oss på annandagskvällen. — Nu för tiden, när vi har livsmedelsautomater utanför de flesta större butiker är det ju en massa varor man kan få tag i på söndagarna även om man inte kostar på sej att resa in till Hötorget. Enda orsaken till att man inte kan köpa gräde eller mjölk i dessa automater är väl att det rör sig om så ömtåliga varor. Men borde man då inte kunna få köpa dem exempelvis på ett konditori? Fast det är söndag? Elsa

"Kunde vi inte enas om detta"

Under ovanstående motto har man i Örebro fått igång ett samarbete mellan hemmen och skolorna som tycks löva gott. I tidningen Vi berättar författarinnan Margit Palmaer om de bekymmer man hyser för barns och ungdoms »beteendemönster». Anpassnings-svårigheterna har ökat, olater och hållningslöshet sprider sig, säger barnavårdsmyndigheterna och det är tydligt att man måste försöka sätta upp några normer, gemensamma riktlinjer som både skola och hem kunde vara överens om.

Man tryckte en broschyr i 20.000 ex. och genom skolorna fördelades den till alla föräldrar i Örebro. Det andra steget var att kalla till föräldramöten. I stället för 6 planerade möten blev det 19, så stort var intresset!

Och vad kom man överens om? Jo, bland annat när barnen ska vara inne om kvällarna: 7-8-åringarna senast kl. 18, 9-10-åringarna kl. 19, 11-12-åringarna kl. 20, 13-14-åringarna kl. 21 och 15-16-åringarna inte senare än kl. 22.

Enligt en ansvarig polismans uppgifter har resultatet visat sej i att ungdomsbrottsligheten i Örebro minskat påfallande och nu är den lägsta i landet i jämförbara städer. Polisen tar aktiv del i det här arbetet. Civilklädda poliser rör sej ute på gatorna ett par kvällar i veckan, pratar med ungdomarna och försöker intressera dem att söka sej till någon förening eller ungdomsgård.

Att samarbetet mellan hem och skola måste bli ett annat än det vanligtvis är i dag är ett som är säkert. Egentligen borde det vara så att alla föräldrar som har barn i skolan vore med i föräldraföreningen. Men vi har ju massor av skolor där det inte ens finns en föräldraförening. Och på andra håll klagar mödrarna över att föräldramötena är stela och inget ger. Kanske därför att ledningen är dålig? Att vi måste komma fram till vissa normer är det inget tvivel om. Varenda mamma vet att antingen det gäller kläder eller hur länge man får vara ute eller fickpengarnas storlek så heter det jämt: »Varför får inte jag när dom andra barna får?» Men när inte Olle och Bosse får vara ute sent om kvällarna så är det inte skojigt för Pelle heller att vara det.

Örebroexemplet manar till efterföljd tycker Brita

Årskonferens i Värmland

Trots översvämningarna längs Klarälven hade värmländskorna vågat förlägga sin årskonferens den 10 maj uppe i Ambjörby. De behövde inte ångra sej. Även om man på resan uppöver från Karlstad kunde se telefonstolpar mitt ute i en sjö och varningsmärken längs vägarna kom det deltagare från så gott som samtliga avdelningar i distriktet och 33 energiska SKV-kvinnor bänkade sej i ambjörbybornas ståtliga nya Folkets hus. Det är en skapelse som är värd sitt eget kapitel. I en kommun med 2.000 invånare har man byggt ett Folkets hus av en kvalitet som få av våra städer kan skryta med. Ett bevis på vad *samarbete* förmår. Ty det är de folkliga organisationerna som skapat det.

Värdinnorna, SKV-kvinnorna i Ambjörby, är också värda sitt eget kapitel. De hade bullat upp som till det värsta storkalas. Det låg inte lite möda och omsorger bakom denna strålande gästfrihet, som från början gjorde stämningen glad och otvungen och i mycket bidrog till att diskussionen och hela samvaron blev så givande.

Förbundsstyrelsen representerades av Valborg Svensson, som i sin inledning ställde ungdomsproblemen i centrum. Man kunde kanske tro att dessa problem är begränsade till våra större städer. Det är ett miss-tag. Frågan om de ungas möjligheter till yrkesval, utbildning och arbete är mycket brännande speciellt uppe i skogstrakterna, där skogen egentligen erbjuder de enda utkomstmöjligheterna och där arbetslösheten är stor. Diskussionen kring dessa problem blev också mycket livlig. Den av distriktsledningen förelagda arbetsplanen genomgicks grundligt och det är ingen tvekan om att våra duktiga värmländskor kommer att sätta in alla krafter på att lösa de uppgifter som ställts i den.

I ett uttalande som ställdes till familjeministern statsrådet Ulla Lindström vädjade konferensen om hennes stöd för husmödrarnas krav på att den planerade omsen icke sättes ut i verkligheten.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV)

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsriktningar och har därvid alltid hävdat sin tro på kvinnornas särskilda uppgift för fredens sak och sin övertygelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 länder. KDV och dess nationella organisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga **kvinnornas rättigheter**: rätt att rösta och att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befordran; rätt till undervisning och yrkesutbildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisationer kämpar för att **tillförsäkra alla barn ett lyckligt liv i trygghet**; undervisning och goda bostäder, hälsovård, sund litteratur, goda fritidssysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hemort, ras och livsåskådning till försvar av **freden**.

Tidningen

V I K V I N N O R

Redaktör och ansvarig utgiv.:
VALBORG SVENSSON

I redaktionskommittén:
SIGNE FREDHOLM
BIRGIT JANSSON

*

Utkommer med nio nr per år
Prenumerationspris per år 5 kr
Lösnnummer 60 öre

Postgiro: 513 23. - Norrullsgatan 5, ½ tr. Stockholm Va

SVENSKA KVINNORS
VÄNSTERFÖRBUND
Tel. 32 80 96

Tryckeri AB Plantryck, Sthlm, 1959